VNS 7/2024 vp

Valtioneuvoston selonteko Agenda2030-toimeenpanosta

Ympäristövaliokunta 11.2.2025

JYRI SEPPÄLÄ, Ilmastopaneelin puheenjohtaja
Professori, Suomen ympäristökeskus

SUOMEN ILMASTOPANEELI

Yleisiä huomioita

- Agenda2030-toimintaohjelma ja selonteko ovat työkaluja, jotka oikein hyödynnettyinä kokoavat ja yhteismitallistavat arvioita kestävän kehityksen edistymisestä.
- Suomi on kansainvälisesti pisimmällä kestävän kehityksen tavoitteiden edistämisessä (YK:n arviointiraportti).
- Kärkisijastaan huolimatta Suomella on merkittäviä haasteita ekologisen kestävyyden tavoitteiden saavuttamisessa – sekä kansallisesti että rajat ylittävien ulkoisvaikutusten osalta.

SDG 13: Huomioita ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän ja kokonaisuuden kuvauksista selonteossa

- Ilmastopaneeli muistuttaa ilmastolain velvoitteesta seurata lain mukaisten ilmastosuunnitelmien toteutumista, päättää tarvittaessa lisätoimista ja päivittää suunnitelmia.
- Resurssoinnin riittävyys: Ilmastovuosikertomus 2024 toteaa yksiselitteisesti, ettei ilmastolain mukaisten suunnitelmien toimeenpanoon ei ole ohjattu tarvittavaa rahoitusta.
- Kuntien ilmastosuunnitelmavelvoitteen poistaminen voi heikentää paikallisten toimien vaikuttavuutta ja hidastaa ilmastotavoitteiden saavuttamista.
- Suomi ei ole oman hiilineutraaliustavoitteensa 2035 tiellä erityisesti maankäyttösektorin tilanteen takia, eikä se ole toteuttamassa nykymenolla Suomen yhteisesti sovittuja EU:n ilmastotavoitteita 2030 ja sitä kautta EU:n YK:n ilmastosopimuksen jäsenmaankohtaista panostaan (NDC). Suomi ei ole tekemässä globaalia osuuttaan ilmastotavoitteissaan.

SDG 13: Huomioita maankäyttösektorin tilannekuvasta

- Selonteko nostaa esiin sinänsä ansiokkaasti Suomen haasteet etenkin maankäyttösektorin päästökehityksessä, mutta tilannekuva ei vastaa Ilmastopaneelin käsitystä tilanteen vakavuudesta.
- Tuorein kasvihuonekaasuinventaari osoittaa, että maankäyttösektorin muuttuminen päästölähteeksi ei ole satunnaisia vuosia luonnehtiva poikkeustila.
  - Maankäyttösektori on kääntynyt päästölähteeksi systemaattisesti vuodesta 2021 lähtien
  - Tilanteen muuttaminen ei onnistu ilman hakkuiden maltillistamista ja merkittäviä muita maankäyttösektorin ilmastotoimia, MISU:n päivitystarve ilmeinen
- Merkittävät haasteet maankäyttösektorilla heijastuvat myös muiden sektoreiden työhön ja kansainväliseen edistymiseen.

SDG 7, 12 ja 15: Huomioita muista ilmastokysymykseen kytkeytyvistä kestävän kehityksen tavoitteista

- **SDG 7**: Selonteossa esitettyjen toimien osalta Ilmastopaneeli nostaa esiin huolensa jakeluvelvoiteuudistuksen vaikutuksesta taakanjakosektorin päästövähennyspolkuun.
- **SDG 12**: Monista kiertotalouteen liittyvistä aloitteista ja toimista huolimatta Suomen kulutusperäinen materiaalijalanjälki on korkea.
  - Uusia materiaalivirtoihin liittyviä tehostamis- ja vähentämistoimia tarvitaan; myös kustannustehokas tapa vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja muita ympäristövaikutuksia, edistää taloudellista kestävyyttä.
- **SDG 15**: Vanhojen metsien suojelun vahvistaminen edistäisi sekä Suomen kansainvälisiä luonnonsuojelusitoumuksia (EU:n biodiversiteettistrategia ja Kunming-Montreal) että hiilinielujen turvaamista.
  - Metsien raivaus maatalouskäyttöön ja rakentamisen tarpeisiin jatkuu, ei linjassa SDG 13 ja 15 kanssa. Tarve suopeltojen vettämistoimille on kiireellinen.

Kiitos!

Jyri Seppälä
Ilmastopaneelin puheenjohtaja
jyri.seppala@syke.fi